

WALANG DAAN PAUWI

May mga paglalakbay na nagsisimula sa pag-alis, at may iba na nagsisimula sa pagkawala. Sa mahabang panahon, naniwala akong usapin ng heograpiya ang pagbabalik. Pagkatapos, natuklasan kong ang ilang pagbabalik ay walang natatanaw na patutunguhan, dahil hindi na umiiral ang lugar na dapat maabot, o sobra na tayong nagbago upang makilala ito. Gayunpaman, nananatili ang pangangailangang bumalik — isa sa pinakamalalim na pananabik ng tao. Ngunit walang ibinabalik ang panahon. Binabago nito. Hindi kailanman ibinabalik.

Isang umaga, naunawaan kong hindi ko naman talaga gustong bumalik. Gusto kong mabawi ang isang damdamin, isang katiyakan, isang bersyon ng mundong mas kaunti ang tanong kaysa sagot. Hindi nag-aalok ang buhay ng paglalakbay sa panahon. Nag-aalok lamang ito ng pagbabago. Nagsimula akong tingnan ang pagbabalik hindi bilang paggalaw patungo sa naging ako, kundi bilang pagpapalapit sa naging ako.

Marami ang gumugugol ng kanilang buhay sa paghahanap ng isang tahanan, iniisip na ito'y isang lugar. Pagkatapos, dumating ang araw na natuklasan nilang estado ng kaluluwa ang tahanan. Huminto akong magtanong kung saan ako kabilang, at nagsimulang magtanong kung ano ang dala ko — sapagkat nagbabago ang pagkakabilang, nagbabago ang mga hangganan, ngunit ang dala natin sa loob ay patuloy na naglalakbay.

Sa huli, huminto akong maghanap ng daan pauwi, dahil naunawaan kong wala akong pupuntahang kahit saan. Darating ako — sa isang bersyon ng sarili na binuo mula sa lahat ng pag-alis, lahat ng pagkawala, lahat ng pagbabago. Ang pagbabalik na hinanap ko sa loob ng mga taon ay hindi patungo sa nakaraan. Ito'y patungo sa akin.

*Ferdinando Frega
Gillette Man*